

Κυριότερες διαφορές μεταξύ γαλλικών Σχεδίων Αστικών Μετακινήσεων (Plans de Déplacements Urbains - P.D.U.) και ελληνικών μελετών αστικής κυκλοφορίας

Αρκετές μα κυρίως ουσιαστικές είναι οι διαφορές μεταξύ των μελετών αστικού συγκοινωνιακού σχεδιασμού που εκπονούνται στη Γαλλία και την Ελλάδα. Η λογική της βιώσιμης κινητικότητας που υπηρετούν τα P.D.U., καθώς και η συγκεκριμένη μεθοδολογία εκπόνησής τους, τα έχει καταστήσει ιδιαίτερα σημαντικά στην ευρωπαϊκή πραγματικότητα.

Οι κυριότερες διαφορές μεταξύ ελληνικών και γαλλικών κυκλοφοριακών μελετών, τόσο σε επίπεδο **φιλοσοφίας και αρχών**, όσο και σε επίπεδο **εκπόνησης** των ίδιων των μελετών, συνοψίζονται στον παρακάτω πίνακα.

P.D.U.	Ελληνικές μελέτες αστικής κυκλοφορίας
Συνιστώσες συστήματος αστικών μετακινήσεων	
<ul style="list-style-type: none"> έννοια της μετακίνησης, ολοκληρωμένη εξέταση όλων των συνιστωσών του συστήματος των αστικών μετακινήσεων	<ul style="list-style-type: none"> έννοια της κυκλοφορίας, εστίαση στην κυκλοφορία και τη στάθμευση οχημάτων, πολλές φορές ως αυτόνομων λειτουργιών, με ιδιαίτερη έμφαση στα Ι.Χ. οχήματα
Χρήστες συστήματος αστικών μετακινήσεων	
<ul style="list-style-type: none"> εξέταση όλων των χρηστών με προτεραιότητα στους πλέον ευάλωτους	<ul style="list-style-type: none"> πέραν των οδηγών μηχανοκίνητων μέσων, τα τελευταία χρόνια αρχίζει να υπάρχει στροφή προς την εξέταση των πεζών και των Α.Μ.Ε.Α.
Γεωγραφικό πλαίσιο	
<ul style="list-style-type: none"> πεδίο εφαρμογής: περιοχή των καθημερινών μετακινήσεων, συνήθως Πολεοδομικό Συγκρότημα. Νομοθετική υποχρέωση εκπόνησης P.D.U. σε αστική συγκέντρωση > 100.000 κατοίκων. περιοχή μελέτης: ίδια ή ακόμη μεγαλύτερη του πεδίου εφαρμογής.	<ul style="list-style-type: none"> πεδίο εφαρμογής: η πόλη με τα στενά της όρια ή συχνότερα το κέντρο της μεμονωμένα (οι Γ.Μ.Μ.Κ. εξετάζουν ορισμένες φορές αστικές δομές πέραν της μιας πόλης). Δεν υπάρχει κανενός είδους δέσμευση εκπόνησής τους. περιοχή μελέτης: ίδια ή σπανίως μεγαλύτερου εύρους από το πεδίο εφαρμογής

Προδιαγραφές	
<ul style="list-style-type: none"> • συγκεκριμένη μεθοδολογία εκπόνησης • ύπαρξη προδιαγραφών για όλα τα στάδια εκπόνησης του έργου. 	<ul style="list-style-type: none"> • ανυπαρξία κοινών και ενιαίων προδιαγραφών. Οι φορείς ανάθεσης των μελετών ή ακόμα και οι ίδιοι οι μελετητές συντάσσουν τις προδιαγραφές.
Χρονικός ορίζοντας	
<ul style="list-style-type: none"> • μεσοπρόθεσμος (περίπου 10 χρόνια), ωστόσο ο προγραμματισμός εφαρμογής κλιμακώνεται, καθώς η υλοποίηση των σχεδίων εκκινεί με μέτρα άμεσης εφαρμογής και ολοκληρώνεται σταδιακά. 	<ul style="list-style-type: none"> • Γ.Μ.Μ.Κ.: Μακροπρόθεσμος (10 - 20 χρόνια) • Βραχυπρόθεσμες μελέτες: έως 5 χρόνια
Διαδημοτικότητα	
<ul style="list-style-type: none"> • συνθήκη εκ των ων ουκ άνευ για την εκπόνηση των Ρ.Δ.Υ. • γίνεται πράξη μέσω του εκτενούς πεδίου μελέτης και εφαρμογής ΡDU, που καθιστά απαραίτητη προϋπόθεση τη συνεργασία μεταξύ δήμων, δημοτικών αρχών και υπηρεσιών 	<ul style="list-style-type: none"> • δεν επιβάλλεται, λόγω του περιορισμένου γεωγραφικού πλαισίου. Γενικότερα, δεν υφίσταται καν ή σπανίζει η συνεργασία μεταξύ Δήμων είτε όμορων είτε όχι.
Διατροπικότητα	
<ul style="list-style-type: none"> • προώθηση συνδυασμένης χρήσης των μέσων μεταφοράς, θέτοντας στην καρδιά του ζητήματος τα ήπια μέσα μετακίνησης (πόδια, ποδήλατο, Μ.Μ.Μ.) • έννοια κυρίαρχη σε όλα τα στάδια των σχεδίων, από τους στόχους έως τα προτεινόμενα μέτρα 	<ul style="list-style-type: none"> • έννοια πρακτικά αγνοούμενη. Οι ελληνικές μελέτες παραμένουν στην πολιτική ανταγωνισμού μεταξύ Ι.Χ. και Δ.Σ., που δεν έχει αντικατασταθεί από αναζήτηση συμπληρωματικότητας μεταξύ των διαφόρων μέσων μεταφοράς • πρόσφατη τάση: δημιουργία χώρων στάθμευσης τύπου P+R ή/και P+W κυρίως στα 2 μεγάλα πολεοδομικά συγκροτήματα, Αθήνα (μετρό Αθήνας) και Θεσσαλονίκη (περιμετρικά του υπερκέντρου της Θεσσαλονίκης)
Διεπιστημονικότητα	
<ul style="list-style-type: none"> • έννοια διασφαλισμένη κατ' αρχήν • συνεργασία κυρίως μεταξύ ειδικών του συγκοινωνιακού σχεδιασμού, αρχιτεκτόνων και πολεοδόμων 	<ul style="list-style-type: none"> • δεν υφίσταται. Σπάνια, αν όχι μηδενική η συμβολή πολεοδόμων ή άλλων συναφών ειδικοτήτων στην εκπόνηση συγκοινωνιακών μελετών.

Συνάφεια με άλλα σχέδια	
<ul style="list-style-type: none"> • αυστηρή νομοθετική επιταγή η συνάφεια και συμβατότητά τους με τα πολεοδομικά σχέδια SCoT (αντίστοιχο των ελληνικών Ρυθμιστικών Σχεδίων) και PLU (τοπικό σχέδιο πολεοδομίας) • άμεσος συσχετισμός μεταξύ πολεοδομίας και μεταφορών, καθώς αποτελούν τις δύο όψεις του ίδιου νομίσματος	<ul style="list-style-type: none"> • έλλειψη συντονισμένου πολεοδομικού και συγκοινωνιακού σχεδιασμού. Κατά κανόνα οι κυκλοφοριακές μελέτες βασίζονται σε προαποφασισμένα και τις περισσότερες φορές μη εγκεκριμένα Ρυθμιστικά Σχέδια. • η σχέση πολεοδομίας – μεταφορών, συνήθως αρκείται στην επισήμανση χρήσεων γης της περιοχής μελέτης, που λειτουργούν ως πόλοι παραγωγής και έλξης μετακινήσεων.
Ασφάλεια μετακινήσεων	
<ul style="list-style-type: none"> • σφαιρική εξέταση: οδική και “κοινωνική” ασφάλεια, με όρους αντικειμενικότητας και υποκειμενικότητας (αίσθημα ανασφάλειας) • προσέγγιση πρόληψης του προβλήματος	<ul style="list-style-type: none"> • περιορισμός στα στενά πλαίσια εξέτασης των οδικών ατυχημάτων, και την εύρεση “μελανών θέσεων”. • λογική της θεραπείας και όχι της πρόληψης του προβλήματος.
Μεταφορά – παράδοση εμπορευμάτων στην πόλη	
<ul style="list-style-type: none"> • αντικείμενο οργανικής ένταξης στο σύνολο των αστικών λειτουργιών. • συστατικό στοιχείο των P.D.U. • προσπάθεια ελαχιστοποίησης προβλημάτων που προκαλούνται από τις εμπορευματικές ροές, με ταυτόχρονη βελτίωση της μετακίνησης και διανομής των εμπορευμάτων.	<ul style="list-style-type: none"> • στην καλύτερη περίπτωση, αντικείμενο μεμονωμένων ρυθμίσεων και μέτρων, με όρους θέσεων και ωραρίων φορτοεκφόρτωσης
Συνεργασία - συντονισμός	
<ul style="list-style-type: none"> • οριζόντια και κατακόρυφη συνεργασία σε όλα τα επίπεδα εξουσίας • συντονισμός δράσεων μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων	<ul style="list-style-type: none"> • σπανίως επιτυγχάνεται συνεργασία είτε μεταξύ εμπλεκόμενων φορέων, είτε μεταξύ διαφορετικών κυβερνητικών επιπέδων

Διαβούλευση – συμμετοχή πολιτών	
<ul style="list-style-type: none"> • στοιχεία-κλειδιά των PDU. • υπάρχει πληροφόρηση - συμμετοχή - διαβούλευση ενδιαφερομένων πολιτών και διαφόρων κοινωνικών και επαγγελματικών αρμόδιων οργανώσεων, σε όλα σχεδόν τα στάδια εκπόνησης του σχεδίου. • αποτελεί sine qua non συνθήκη προσυπογραφής και εν τέλει οικειοποίησης του σχεδίου από το κοινωνικό σύνολο και συνεπώς παράγοντα επιτυχίας του σχεδίου 	<ul style="list-style-type: none"> • δεν υπάρχει γενικότερα εμπειρία από πραγματικές συμμετοχικές διαδικασίες. Οι αποφάσεις λαμβάνονται ερήμην των πολιτών, οι οποίοι συνήθως τις πληροφορούνται μετά τη λήψη τους. • βέβαια, ούτε οι πολίτες από την πλευρά τους είναι ενεργοί, ώστε να διεκδικούν τη συμμετοχή τους στη χάραξη πολιτικών και στη λήψη των αποφάσεων.
Παρακολούθηση – αξιολόγηση	
<ul style="list-style-type: none"> • επαναληπτική διαδικασία: εφαρμογή σε εναλλακτικά σενάρια (ex ante) και στο τελικό σχέδιο (ex ante και ex post). Ιδιαίτερα σημαντικό το σύστημα παρακολούθησης και διαρκούς αξιολόγησης των αποτελεσμάτων του υλοποιηθέντος σχεδίου. • επίσης, μετά την πάροδο 5 ετών, το σχέδιο πρέπει να αξιολογείται και να αναθεωρείται, αν κριθεί απαραίτητο. 	<ul style="list-style-type: none"> • εφαρμογή σε εναλλακτικά σενάρια (ex ante) και στο τελικό σχέδιο (μόνον ex ante). Δεν πραγματοποιείται ex post αξιολόγηση, δεν υφίσταται παρακολούθηση του υλοποιηθέντος σχεδίου.
Προτεινόμενα μέτρα	
<ul style="list-style-type: none"> • καθορισμός στρατηγικής, προσανατολισμών και εν συνεχεία πρόταση συνδυασμένων και συντονισμένων μέτρων και παρεμβάσεων. • η συνάφεια στόχων και μέτρων “χτίζεται” καθ’ όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. 	<ul style="list-style-type: none"> • η σειρά καθορισμού στρατηγικής, στοχοθεσίας και εν συνεχεία της πρότασης μέτρων δεν τηρείται πάντοτε, διότι σπανίζει η ύπαρξη ενιαίας στρατηγικής. Συνηθέστερα συναντάται η πρόταση και εφαρμογή μεμονωμένων μέτρων, για την αντιμετώπιση κάποιων διαπιστωμένων δυσλειτουργιών.
Οικονομικοί πόροι	
<ul style="list-style-type: none"> • σύνθεση προϋπολογισμού μέσω δημοτικών και διαδημοτικών πόρων (π.χ. versement transport). 	<ul style="list-style-type: none"> • δημοτικός προϋπολογισμός που ενσωματώνει συμβατικούς πόρους προερχομένους από την κεντρική διοίκηση.